

Dramatiske endringer på gang

Aldri før er det registrert så stor nedgang i sjøfuglbestandene. 22 av dem står på rødlisten for sjeldne og truede arter. Flere bestander av krykkje, lomvi og lunde har kollapset. For alke, teist og makrellterne er situasjonen bekymringsfull. Skarv, grågås, havsule, storjo og havørn er arter som klarer seg godt.

Havørnen er Nord-Europas største rovfugl med et vingespenn på opptil 240 centimeter. Den hekker fra Finnmark til Vest-Agder. De siste årene har den også hekket i Oslofjorden.

Foto: Ole Martin Dale

Hva hadde kysten vært uten sjøfugl?

Rødnebbterna hekker i arktiske strøk om våren og tilbringer vinteren i Antarktis. Trekket kan være opptil 40 000 kilometer langt. Ingen andre dyr reiser like langt.

Foto: Erlend Haarberg

Hele 57 forskjellige arter sjøfugler holder til i norske farvann. Et fantastisk mangfold av måker, terner, stormfugler, lommer, dykkere, suler, skarver, ender, vadere og alkefugler. Mange av dem lever store deler av livet ute på havet, men om våren trekker de inn mot land og vekker kysten til liv. Hva hadde norskekysten vært uten sjøfuglene?

Koloni med havsule på den store Alkestauren i Syltefjordstauran i Finnmark. Her holder verdens nordligste hekkekoloni av havsule til. Foto: Orsolya Haarberg

HAVETS NÆRINGSKJEDE

Næringsstoffer tas opp i ulike typer arter som blomstrer opp når sollyset slipper til om våren. Planteplankton og mikroorganismer er mat for en rekke ulike typer dyreplankton, hvor hoppekrepsen raudåte er viktig. Fisk spiser raudåte, store fisker spiser små fisker, og sjøfugl, sel og havørn spiser fisk.

Fisk står øverst på menyen til sjøfugl, havørn og sel.

Foto: Tycho Anker-Nilssen/SEAPOP

Raudåte er mat for mange typer fisk og sjøpattedyr.

Foto: Frans Rombout/Picturepartners/Istockphoto.com

Planteplankton er mat for skjell, dyreplankton som raudåte og andre arter i havet.

Foto: Michael Bok/Flickr.com

Næringsstoffer og sollys gir oppblomstring av planteplankton, tang, tare, sjøgress og mikroorganismer.

Foto: Dimitrij Knorre/Istockphoto.com

Hva gjør sjøfuglene for oss?

Helt siden isen trakk seg tilbake har nordmenn spist sjøfugl. I dag jaktes det mest på ender, gjess og skarv. Mange steder er det også vanlig å sanke sjøfuglegg som matauk. Tidligere ble det også plukket ærfugldun fra reirene.

Lundefuglene hekker i fuglefjell fra Vestlandet og nordover. De store koloniene finner vi fra Lofoten og nordover. På bildet lunde på Storfjellet i Lofoten.

Foto: Erlend Haarberg

Miljøgifter, klimaendringer og overfiske

Mange av sjø- og havområdene som sjøfugl oppsøker er preget av matmangel. Det kan skyldes klimaendringer, lokalt overfiske eller begge deler. Titusener av sjøfugl går tapt i fiskeredskap, eller som følge av oljesøl og miljøgifter. Noen blir tatt av mink, andre fortrennes fra viktige leveområder av mennesker.

